

ÄRA SUITSETA, KOPSUVÄHK TAPAB

Sotsiaalkampania (2010)

Eestikeelne kirjeldus

Aastaks 2020 ajab sigaret hauda rohkem inimesi kui AIDS, tuberkuloos, liiklusvigastused, enesetapud ja mõrvad kokku.

Kopsuvähk on kõikjal maailmas jätkuvalt number 1 vähist tingitud surma põhjustaja ning 90% juhtumitest on otseselt seotud suitsetamisega. Iga 12 tunni järel sureb Eestis 1 inimene selle haiguse tagajärjel.

Eesti Vähiliit teeb suitsetamisvastast teavitustööd juba aastaid eesmärgiga väärtustada suitsuvaba käitumist ja mõjutada noori suitsetamist mitte alustama. Kopsuvähk on üks nendest vähkidest, mida oleks võimalik suurel osal juhtudest ära hoida kui noorukid ei alustaks suitsetamist ja täiskasvanud loobuksid suitsetamisest. Vähk ei arene suitsetajatel üleöö, vaid aastatepikkuse suitsetamise tagajärjel.

Sügisel 2010 viis Eesti Vähiliit koostöös Sotsiaalministeeriumi ja Tervise Arengu Instituudiga läbi laiaulatusliku kampania, mis oli suunatud kopsuvähiennetusele ning suitsetamise, kui ühe suurima vähi riskiteguri, vastu võitlemisele.

Suitsetamine puudutab meid kõiki, kuna oluliseks riskifaktoriks on ka siseruumides tubakasuitsuses keskkonnas viibimine ja teiste suitsu sissehingamine (passiivne suitsetamine), mis põhjustab 3-5% kopsuvähi haigusjuhtudest.

Eesmärgid

Eesti Vähiliidu eesmärgiks on informeerida võimalikult palju inimesi vähiriskidest. Kopsuvähi tekkes on kõige suuremaks riskiteguriks suitsetamine, mis põhjustab 90% kõigist kopsuvähi juhtudest.

Eesmärgiks oli ka noorte harimise ja tervise teadlikkuse tõstmise kaudu mõjutada nende vanemaid, et need lõpetaksid suitsetamise.

Kui suitsetajate hulk väheneb, võime kümne aasta pärast nentida kopsuvähki haigestumise langust.

Eesmärkideni jõudmiseks kasutati sõnumi „Ära suitseta, kopsuvähk tapab“ edastamiseks televisiooni, raadiot, välimeediat, heategevuskontserti, trükiseid, intervjuusid ja artikleid ajakirjanduses. Kampania jätkub Eesti üldhariduslikes koolides läbi tervise teadlikkuse tõstmise koolituste.

Elluviimise kirjeldus

Kampaniat toetasid:

- 1) Telereklaam (kestvus 20 sek), eetris 30.09.-31.10.2010 kanalitel: ETV, Kanal 2 ja Kanal 7 – kokku 72 korda.
- 2) Raadioreklaam (kestvus 20 sek), eetris 23.09.-31.10.2010 raadiokanalitel: Raadio 2, Spin FM, Vikerraadio – kokku 63 korda.
- 3) Valgusvitriinides eksponeeritud reklaamfotod Tallinnas, Tartus ja Pärnus – JCDecaux hallatavates bussipeatustes (23.09-31.10.2010). Kokku 50 postrit.
- 4) Taskuformaadis (A7) erinevate tubakatoodete kahjulikkusest teavitavat eesti- ja venekeelset trükist, mida jagati 5 000 eksemplari Eesti koolides ja suitsetamisest loobumise nõustamise kabinetides.
- 5) Eesti Vähiliidu väljamõeldud ja läbiviidud heategevuslik kontsert-etendus „**Elvis Presley lugu**“ (30.09.2010), mille piletitulu läks kopsuvähiennetustegevuse toetuseks. Tegemist on suurima rokikuninga muusikale pühendatud kontserdiga, mis eales Eesti lavalaudadele jõudnud (kokku 1800 külastajat). Kontserdist valmis ka DVD-kogumik, mis on saadaval alates novembrist 2010. DVD müügist saadav tulu läheb samuti kopsuvähi ennetustegevusse.
- 6) Artiklid ajakirjanduses: Äripäev, Sakala, Õhtuleht, Järva Teataja, Linnaleht, Stolitsa, Virumaa Teataja, Maaleht, Postimees, Eesti Päevaleht.
- 7) Intervjuud ja teemakäsitlused televisioonis (Aktuaalne kaamera, Terevisioon) ning raadios (Raadio Kuku, Vikerraadio).

Tagajärjed

Eesti Vähiliit organiseeris 2010 aasta jooksul mitmeid suitsetamisvastaseid tegevusi, (näit. intervjuud spetsialistidega, artiklid ajakirjanduses, loengud koolides, reklaamfilm, raadioreklaam, tänavareklaam, Vähiliidu toodetud tubakateemaliste dok.filmide esitus televisioonis ja internetis, heategevuskontsert jne) et teadvustada suitsetamise ohte ja selle tihedat seost kopsuvähiga.

Kogu meediakajastus oli laiulatuslik. Inimesed reageerisid tele- ja raadioreklaamis edastatud sõnumile tundlikult ning see oli mõjuv. Reklaami sisu oli selge ja lihtne – kui suitsetad, võid saada kopsuvähi ja lõpetad oma elu haiglas.

Võitlus suitsetamise vastu on pikaajaline protsess, see nõuab kannatust ja aega, sest inimeste halbu harjumusi on raske muuta üle öö. Suitsetamisvastast tegevust tuleb jätkata ja veelgi intensiivistada tööd noortega, et nad ei hakkakski suitsetama.

Kampaaniast ajendatuna sai alguse üldhariduslikes koolides suitsetamise ja erinevate tubakatoodete kahjulikkuse teemat puudutavate loengute läbiviimine. Loenguid toetab kampaaniaks valminud uus, selge sisu ja hea pildimaterjaliga voldik noortele.

Suitsetamise vähendamine noorte seas parandab oluliselt Eesti rahva tervist tulevikus ja on Eesti Vähiliidu prioriteediks.